

ОСМИ ГОДИШЕН ДОКЛАД НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА 2019 г.

Представяне, 11 февруари 2020 г., 11 часа

РОЛЯТА НА ОМБУДСМАНА КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ (НПМ)

- Основната роля на омбудсмана като Национален превантивен механизъм е противодействието на изтезанията и другите форми на жестоко, унижително и нечовешко отнасяне в местата за лишаване от свобода.
- Лишаването от свобода е всяка форма на задържане в място, което лицата не могат да напуснат доброволно.

Местата за задържане и лишаване от свобода:

- Затвори
- Психиатрични институции
- Места за 24-часово задържане в полицейските управления
- Резидентни услуги за деца
- Домове за възрастни
- Бежански центрове и центрове за задържане на мигранти и др.

Проверки на НПМ през 2019 г.

Затвори, затворнически
общезития, арести

28
обекта

Специални домове за временно
настаняване на чужденци към
Дирекция „Миграция“

1
обект

Районни управления
„Полиция“

9
обекта

Центрове към Държавната
агенция за бежанците при МС

3
обекта

Държавни психиатрични
болници, Центрове за
психично здраве

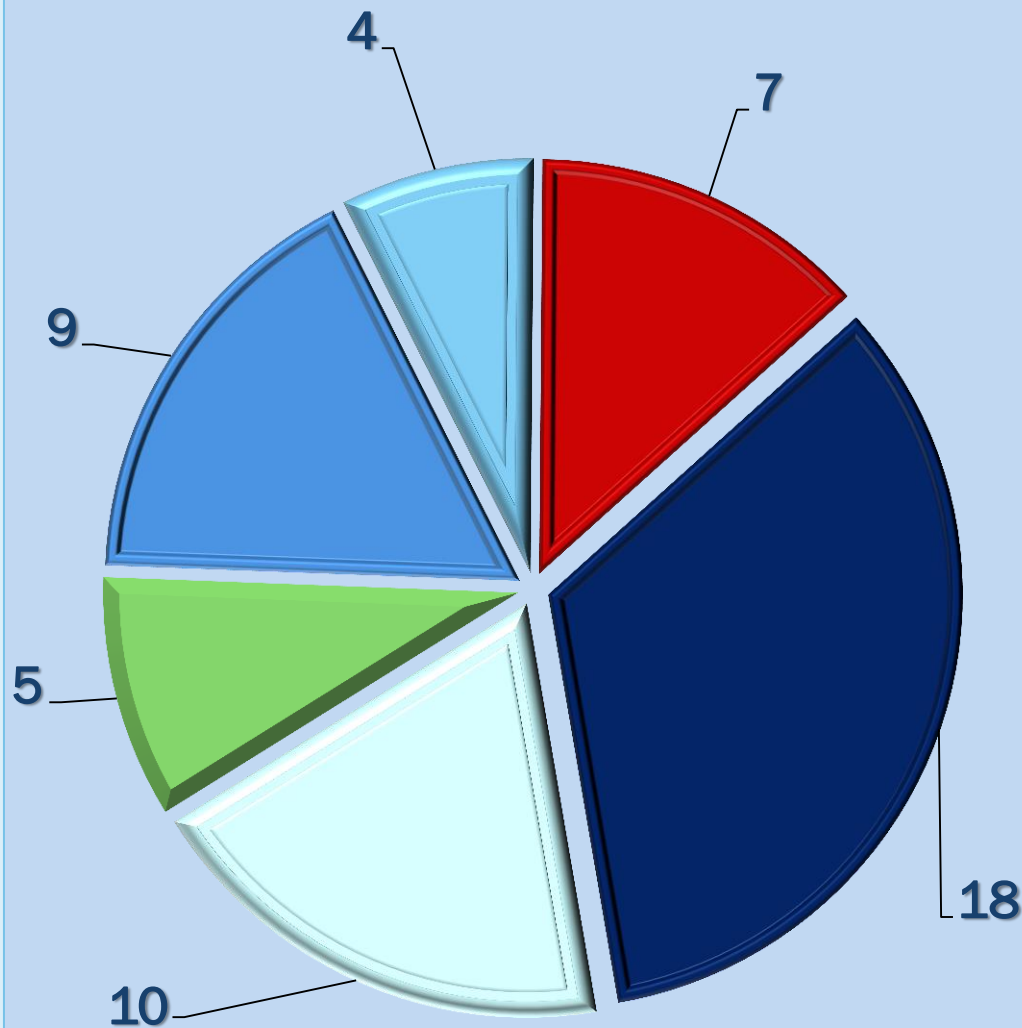
5
обекта

Резидентни социални услуги за
деца и пълнолетни лица

9
обекта

ОБЩО 55 ОБЕКТА

Проверки на НПМ за 2019 г.

- Затвори и затворнически общежития
- Арести
- Психиатрични болници и центрове за психично здраве
- РПУ
- Центрове за бежанци и мигранти
- Резидентни социални услуги за деца и възрастни

РЕЗИДЕНТНИ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА С УМСТВАНА ИЗОСТАНАЛОСТ, ПСИХИЧНИ РАЗТРОЙСТВА И ДЕМЕНЦИЯ

Констатации:

- **Закъснял процес** на деинституционализация
- **Недостатъчно социални услуги** в общността
- **Лоши материално-битови условия и пренаселеност**
- **Липса на обучен специализиран персонал**
- **Ниско заплащане** в системата
- **Липса на ефективен контрол**

Препоръките на омбудсмана:

- **Ускоряване на процеса** на деинституционализация
- **Изграждане на повече социални услуги** в общността
- **Подобряване на материалните условия** и недопускане на пренаселеност
- **Ефективен контрол** върху дейността на социалните услуги
- **Стратегически подход за реформа на резидентната грижа** (Например: -Национален план за превенция, ранна диагностика и грижа за хората с деменция)
- **Средства за обучение и достойно възнаграждение** на служителите в домовете
- **Ясни критерии и медицински стандарти** за предоставяне на резидентните социални услуги - **разграничаване ДОМ/ ХОСПИС**

Нарушенията в дома с деменция в с. Горско Косово

- **Право на живот** - висока смъртност
- **Право на лично пространство** – пренаселеност, лоши битови условия
- **Право на достойнство** - 2 санитарни възела и 1 душ
- **Право на свобода** - заключване на хората в дома
- **Право на здравни грижи** - липса на качествени медицински грижи
- **Право на сигурност** - изкъртена алармена система за сигнализация
- **Право на контакт с близките** - изолация
- **Право на грижа** – недостатъчно специализиран персонал

**След намесата на омбудсмана е прекратено настаняването в дома, намален е капацитетът и домът е предвиден за закриване
АСП препотвърди констатациите на омбудсмана**

ЦЕНТЪР ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ХОРА С ДЕМЕНЦИЯ В ГР. ПЛОВДИВ

- След публично оповестяване на данните за нарушения в дома в с. Горско Косово в медиите бяха изнесени **сигнали за фрапиращи нарушения в др. социални услуги**
 - **Близки на хора с увреждания, настанени в институции се обърнаха към омбудсмана със сигнали за нарушения на техните права**
 - **Унизително и нечовешко отношение в Центъра за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция в гр. Пловдив**

ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА С ПСИХИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Констатации:

- Незадоволително състояние на държавната психиатрична помощ
- Необходимост от цялостна и задълбочена реформа на системата
- Здравната грижа за лицата за психични заболявания не се подобрява
- Сигурността на пациентите не е гарантирана
- Остаряла и амортизирана материално-техническата база
- Недостатъчна на кадрова обезпеченост
- Стигмата за психично болните не е преодоляна, изолацията остава
- Недостатъчно финансиране на здравната грижа за психично болните
- Лечебните заведения изпълняват социални функции

Препоръките на омбудсмана:

- Реформа на психиатричната помощ
- Националната стратегия за психично здраве 2020 – 2030 и План за действие към нея
- Подобряване на здравната грижа
- Осигуряване на адекватно финансиране на държавната психиатрична помощ в дългосрочен план
- Подобряване координацията между МЗ и МТСП за разкриване на нови социални услуги за лица с психични проблеми и извеждането им от лечебните заведения за психиатрична помощ

ЗАТВОРИ И АРЕСТИ

Констатации:

- **Подобряване на материалната база** - затворите в гр. Белене, гр. Ловеч, гр. Плевен
- **Остават лоши хигиенно-битови условия** – гр. София, Общежитията Кремиковци и Керамична фабрика
- **Липса на стандарти** – изискуемо количество въздух, дневна или изкуствена светлина – София, арест в Свиленград и гр. Габрово
- **Пренаселеност на места** – София, Варна
- **Използване на белезници в болнични заведения** – непрекъснатата фиксация към леглата – затвор в гр. Бобов дол, арест на бул. „Г. М. Димитров“ - София
- **Необходимост от реформа в медицинското обслужване** – навсякъде. Липса на лекари – насоченост към външни услуги .
- **Липса на бюджетно финансиране за социални дейности** – навсякъде
- **Завишени цени в лавките** - навсякъде
- **Нормиране на труда** - навсякъде

Препоръките на омбудсмана:

- Актуализиране на Програмата за подобряване на условията в затворите
- Структурна реформа в здравното обслужване
- Ясни стандарти относно количеството въздух и светлина
- Премахване на преградното свеждане
- Закриване на затвора в гр. София и общежитията - Кремиковци и Керамична фабрика / гр. Враца/
- Осигуряване на бюджетно финансиране за социални дейности
- Изготвяне на нова програма за развитие на арестите